

SI 25 Sigtuna, Kv. Trädgårdsmästaren 9–10

Litteratur: S. Haltiner, *Textilhantverk II – nålar och tinbl bein*, i: S. Tesch (utg.) *Makt och människor i kungens Sigtuna. Sigtunautgrävningen 1988–90* (1990), s. 117 ff.; Th. Snædal, *Runfynd 1989 och 1990*, i: *Fornvännen* 87 (1992), s. 160.

Avbildning: S. Haltiner, a.a. s. 119; Th. Snædal, a.a. s. 160.

Signum i Samnordisk runtextdatabas: U Fv1992:160

En nål av ben med en runinskrift påträffades vid arkeologisk undersökning år 1989 i kv. Trädgårdsmästaren 9–10 (Ruta K12:4. Fyndnummer 21187). Fyndet dateras enligt undersökningsrapporten, A. Wikström et al., *Fem stadsgårdar*, Trdgm-Excel (2011), till 1100–1125 (fas 6).

Benets längd är 120 mm och tjocklek 5 mm. Nålens övre del är avfasad till en platta, som upptill är 32 mm bred. I plattans nedre del och 5 mm ovanför avsmalningen finns ett borrarhål 5 mm i diameter. Mellan hålet och plattans övre kant har runorna skurits in med baserna mot den högra långa kanten. Runhöjd 21 mm (1 **n**) – 25 mm (4 **ᚱ**).

Fig. 1. Bennålen SI 25 från Kv. Trädgårdsmästaren 9-10. Foto Bengt A. Lundberg 1989/Riksantikvarieämbetet.

Inskrift:

nupᚱpu-
5

Till läsningen: Här och var på ristningsytan finns nåltunna grunda rispör som inte hör till inskriften. 1 **n** har dubbelsidig bistav snett nedåt höger. Bistaven i 2 **u** och 6 **u** är lågt ansatt mot huvudstaven, i 6 **u** nedanför huvudstavens mitt. Bistaven i 3 **ᚱ** och 5 **ᚱ** i form av liten påse. I 6 **ᚱ** når bistavens nedre spets inte fram till huvudstaven. Huruvida ett 19 mm långt lodrätt skuret streck intill kortsidan hör till inskriften, dvs. är en **i**-runa, är osäkert. Det är betydligt kortare än huvudstavarna i runorna på benet och kan markera en avslutning av inskriften.

Vad nålen har haft för funktion är oklart. Möjligen har den varit en dräknål, där hålet har använts för att fästa en ögla. Placeringen av det visar att det knappast har varit ett upphängningshål. Det kan inte uteslutas att den varit en stylus, men den avfasade plattans form talar inte för att plattan har tjänat som vaxglättare.

Runristade lösföremål från Sigtuna

Sl 25 Kv. Trädgårdsmästaren 9–10

Inte minst avsaknaden av skiljetecken försvårar en tolkning. Teckenföljden **þr** är anmärkningsvärd, om **r** står för ett finalt palatalt *r*.

Fig. 2. Detalj av inskriften. Foto Bengt A. Lundberg 1989, Riksantikvarieämbetet.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av runristade lösföremål från Sigtuna. Dessa publiceras fritt tillgängliga på Internet.

Texten är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter eller känner till källor som inte har utnyttjats är du välkommen att meddela författaren dessa på nedanstående e-postadress.

Författare: Helmer Gustavson
Kontakt: magnus.kallstrom@raa.se

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel. 08-5191 8000, Fax 08-660 7284
www.raa.se